

tovanje je osrednja tema knjige, vzpon na Čo Oju pa ji daje le okvir. V tem okviru pripoveduje Messner o srečanjih s Šerpami ob svojih postankih v njihovih vaseh. Že na svoji dve prejšnji plezanji je alpinist vzel s seboj šerповskega slikarja Kapo Gjalzena, da bi dogajanja na gori in okoli nje upodobil na slikah, Gjalzen pa je bil poleg tudi na tej Messnerjevi odpravi. Slike, ki so nastale na tem potovanju, so nekaj čisto posebnega: na celostranskih podobah je naslikano dogajanje na ekspediciji od natovarjanja karavane jakov v vasi prek različnih taborov do zmagoslavlja na vrhu, vse to pa je upodobljeno zelo podrobno.

Starejši umetnikov brat Pasang Norbu (njun oče je bil znan šerповski slikar), posebno izobražen mož, ki je bil pogosto v Tibetu, prikazuje na naslednjih slikah življenje kmetov in menihov pred takojšnjo pokrajino na območju Mount Everest.

Vsaka umetnost je lahko zrasla le iz svojega časa in iz svojih razmer. Tako je seveda tudi v tem primeru — in tako lahko občudujemo naivne, barvno vesele, prijetne slike obeh šerповskih slikarjev. Njene slike so zasnovane na slikarski tehniki stoletja starega slikanja tank, tanke pa so nekakšna verska bandera lamaizma — podhimalajskega budizma. Ikonografija je zrasla v verovanju in daje umetnikom svoje impulze. Slikarska tehnika je sicer močno navezana na norme in na površinsko naiven značaj, kakršnega pozna kitajska slikarska tradicija. Značilnost teh slik so močne poteze obrisov, neupoštevanje razmerij, povezano z natančnim upodabljanjem podrobnosti, žive barve in posebne tradicionalne manire, na primer upodabljanje oblakov, gorá ali dreves pri religioznih figurah ali simbolih, kar naj bi bilo izraženo kot poudarjeno ozadje.

Vsak prijatelj nepalske in tibetanske kulture se bo razveselil teh slik v Messnerjevi knjigi in bo poleg tega našel v njih številne podrobnosti iz vsakdanjega življenja Šerp in gorniškega dogajanja ter mogoče tudi slikarjevo spoštovanje božanske narave.

Izčrpen uvod je napisal etnolog in strokovnjak za Azijo Fosco Maraini, v njem pa seznanja bralce s kulturnozgodovinskimi in verskimi ozadji domovine Šerp. Knjiga, opremljena s sedmimi barvnimi fotografijami in 32 celostranskimi slikami dveh šerповskih slikarjev, je izšla v zahodnonemški gorniški založbi Rother in stane 42,80 marke.

Pokrajina in ljudje na Bovškem

Tak je naslov zbornika o delu alpskih mladinskih raziskovalnih taborov med letoma 1985 in 1987. Šestinsedemdeset udeležencev teh taborov je skupaj s svojimi

mentorji, člani sveta taborov in zunanji sodelavci zbralo zadosti snovi, da je nastala zajetna, v offsetu natisnjena knjiga, zbornik, ki šteje 174 strani. Uredil ga je štiričlanski uredniški odbor z Jurijem Kunaverjem na čelu.

V zborniku so mladi raziskovalci obravnavali usodo prebivalstva na Bovškem v času med 1. svetovno vojno, med obema vojnoma, med NOB in ob zasedbi zavezniških sil, v to zvrst pa nekako sodi tudi poglavje o gibanju in strukturi prebivalstva Bovškega v novejšem času ter pogled na Bovško kot obmejno regijo zahodnega dela Slovenije.

Seveda ne manjka etnološke podobe Bovškega, razmišljanj o posebnostih govora in poimenovanj in slovarja bovškega narečnega govora.

Eden od avtorjev se posveča razvoju izrabe zemljišč, za planinca, vodarja in visokogorskega geografa pa sta posebej zanimiva prispevka Radovana Lipuščka Snežni plazovi in nekatere druge fizičnogeografske značilnosti Bovškega ter Jurija Kunaverja Zemljepisna imena v visokogorskem svetu in njihova uporaba na primeru Rombona in Goričice.

Zbornik ponuja zares zanimivo in poučno branje; hkrati nas seznanja z marsičem, česar večina Slovencev zagotovo ne pozna. Le temu dejstvu bi najbrž lahko pripisali odhajanje ljudi z Bovškega v svet, saj jim širša slovenska domovina ni nič kaj prizadevno iskala načinov za boljše preživetje na rodni grudi. Zbornik gotovo ni izčrpen, zagotovo pa bo z njim odpadlo marsikatero zmotno mnenje, bela lisa v našem znanju. Skratka — z branjem si bomo lepo obogatili svoje védenje.

Konec koncev je zbornik lep dokaz, da je mogoče za mladino v prostem času najti poučno in zanimivo delo, ki jo osrečuje, s katerim se bogati njeno znanje, s katerim si pridobiva delovne navade in ki je — povrh — v korist skupnosti.

P. Šegula

Planinstvo v Savinjskem zborniku

Ob izteku lanskega leta je Kulturna skupnost Žalec izdala »Savinjski zbornik VI — 1988«. Razveseljivo je, da v njem najdemo tudi pisanje o planinstvu. Tako v prispevku Valerije Pukl »Koliko smo bili ustvarjalni in uspešni na šolah v občini Žalec« najdemo pri Osnovni šoli »Nade Cilenšek« iz Griž zapis o delovanju planinske skupine na šoli. Predstavljena je zgodovina delovanja vse od leta 1971, ko je planinska skupina organizirala prvi pohod po poteh NOB in pričela organizirano delovati, pa do današnjih dni. Omenjeni so rezultati z orientacijskih tekmovanj, navedeno je, da je iz te skupine 12 dobitnikov zlatega znaka pionir-planinec, omenjeni so planinski tabori in priznanja, ki jih je skupina